

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

rum exempla sequendo, ad illum mittere Pallium, quod erat insigne Vicariatus. Pallium verò, inquit, sicut per epistolam vestram, quam per Andream fratrem & cœpiscopum nostrum suscepimus, postulastis, direximus; quo ita vos uti necesse est sicut prædecessores vestri usi concedentibus nostris prædecessoribus approbantur. Subjectos porrò illi fuisse Episcopos Hællados, tametsi alienæ provinciæ, rectè ex sequenti epistola collegit vir clarissimus Ioannes Morinus. Nam ad Episcopos illos de e re scribens Gregorius, ita loquitur: Pallium Ioanni fra tri nostro Corinthiorum Episcopo nos transmisisse cognoscite, cui vos magnopere convenit obedire; præsertim dum hoc sibi & antiquæ consuetudinis ordo defendat, & bona ejus, quibus ipsi testimonium perhibetis, invitent. Itaque Balsamo recensens Episcopos qui olim in partibus illis gerebant vicines apostolicæ sedis, inter illos numerat Corinthiensem in scholio ad præfationem Concilij Trullani. Interim hæc adnotandum est Gregorium non antè Pallium misisse ad Ioannem quam ab ipso postulatam fuisset per literas.

XII. Abolita deinde prorsus est Episcopi Thessalonicensis auctoritas in provincias Illyricanas postquam ex Leonis Isauri Decreto, in odium fidei vindicatæ à Gregorius II. & III. Summis Pontificibus, provinciæ Illyrici, Sicilia, & Calabria avulsæ sunt à patriarchatu Romano, & tribuatæ Constantinopolitano. Tunc enim intra fines solius Macedonia primæ restricta est Metropolitanæ Thessalonicensis potestas, ut docent Diatyposis Leonis Philosophi & antiqua episcopatum orientalium Notitia in codice Iuris Græco-Romani. Non immorabor diutius in explicanda hac causa, quam doctissimè suo more tractavit illustrissimus Archiepiscopus in libro primo istius operis. Illud tantum dicam, observationes ejus de origine schismatis Græcorum, quod fluxisse docuit ex provincialium illarum amissione, de qua justè conquerebantur Romani Pontifices, displicuisse Lucæ Holstenio, Marcam verò ad ejus objecta respondisse in Responsione quæ edita est inter Prolegomena.

CAPVT XXX.

Synopsis.

I. Arelatensis Episcopi vicariatus in Gallis eadem initia habuit quæ Thessalonicensis in Illyrico, ut ostenditur ex utriusque comparatione.

II. Ommissa disputatione de antiquitate urbis & Ecclesiæ Arelatensis, ommissa quoque contentione quæ inter Arelatensem Viennensemque Ecclesias fuit propter ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis, de solo vicariatu hæc agitur.

III. Initia dignitatis istius debentur studiis Patrocli Episcopi Arelatensis & beneficio Papa Zozimi. Statuit iste uti nemini intra Gallias ex clero liceret Roman aliòve proficisci absque literis formatis Episcopi Arelatensis. Tum ei commisit judicia causarum quæ in provinciis Gallicanis emergerent, ita tamen ut de majoribus causis referret ad sedem apostolicam.

IV. Huic Zozimi decreto debentur initia vicariæ dignitatis Episcoporum Arelatensium. Explicatur illius locus de formatis, qui nunc editur emendatior.

V. Tribuit deinde Patroclo Zozimus ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis & duarum Narbonensium, secundum morem antiquum. Inquiritur in antiquitatem istius consuetudinis, & ostenditur antiquam non fuisse. Fefellit itaque Zozimum Patroclus.

VI. Queritur qua ratione factum sit ut Episcopus Arelatensis factus sit Metropolitanus adversus civilem Imperij dispositionem & canones Nicænos. In Africa is Primas erat inter Episcopos qui ordinatione antiquior erat, nulla habita ratione civilium metropolitæ. Excepto tamen Carthaginiensi, qui primum ubique locum obtinebat. Immo & Primates Mauritanie & Numidiæ aliquam prærogativam habebant.

VII. Cum amplificata esset urbis Arelatensis dignitas, constitutaque illic esset sedes Præfeti prætoris Galliarum, cum data sunt in eam omnia civilis administrationis decora, factaque est metropolis Galliarum. Ex honore civili urbis Arelatensis descendit honor ecclesiasticus. Probatur ex rescripto Honorij ad Agricolam, & ex canone secundo Concilij Taurinensis.

VIII. Explicatur canon ille, ut ostendatur Episcopum Arelatensem fuisse tum Metropolitanum in provinciæ Viennensi. Patres Concilij Taurinensis provinciam dividerunt, ut concordiam retinerent.

IX. Sed parte provinciæ contentus non fuit Episcopus Arelatensis; totam sibi subicere meditatus est, tum etiam duas Narbonenses. Faciendum id sibi potavit auctoritate Zozimi, qui ordinationes Episcoporum illarum provincialium tribuere se ait Patroclo juxta majorum canones & statuta & secundam antiquam consuetudinem. Magnum quid Patroclo tribuit Imp. Valentianus.

ROMANI Pontifices usui ipso edocti quantum conferret ad auctoritatem suam firmandam & disciplinam conservandam in disitis longè provinciis vicis apostolicæ delegatio, in Gallicana Diocesi Episcopis Arelatensibus quædam mandata dederunt. Itaque ex Zozimi primùm beneficio anno CDXVII. vicariam potestatem in quibusdam capitibus acceperunt, quæ deinde à sequentibus Pontificibus usque ad Gregorium primum amplificata sunt ducentorum annorum intervallo; quibus elapsis, extincta est illa potestas. De his acturi pro ratione instituti nostri memoriam rerum antè dictarum repetendam esse censuimus, quòd videamus Arelatensem antistitem sedis apostolicæ per Gallias Vicarium factum esse ad exemplum potestatis quæ Thessalonicensi Episcopo tributa erat per Illyricum. Nam & ei tribuitur ordinatio Metropolitanorum quarundam provincialium, arbitrium præterea judicandarum causarum quæ definiiri possent in Conciliis

S. Gregor. lib. 4.
Indict. 11. epist. 51

Merin. lib. 7.
Exercit. 21.

Marcæ in lib. de
Primat. §. 46.

Vide Ioan. V 111.
epist. 78. 79.

Vide suprâ lib. 1.
cap. 1. §. 4. &
seqq.

clius earundem provinciarum, quorum congregandorum potestas ei committitur, injungitur verò cura mittendi relationem de majoribus causis ad sedem apostolicam. Scribitur Episcopis per eas provincias constitutis uti Arelatenſi obediant tanquam Romani Pontificis Vicario, ne quis ignorantia prætextu se tueri possit. Hæc autem omnia supra vidimus adita esse circa Episcopum Theſſalonicensem. Nunc itaque ad rem ipsam aggrediamur.

II. De antiquitate & claritudine urbis Arelatenſis cum multi multa dixerint, & ex professo eam Spartam ornaverit Petrus Sapius Canonicus Arelatenſis Ecclesiæ, non est quod me torqueam in congerendis hoc loco monumentis veteribus ad afferendam dignitatem ejus. Nihil etiam dicam de antiquitate Ecclesiæ, quæ se institutam & abundantam contendit à Trophimo Pauli Apostoli discipulo; quod ea pars historiæ ecclesiasticæ, si quis eam curiosius scire desiderat, à viris doctissimis tractata sit copiosè & abundanter, novissimè verò etiam ab illustrissimo Archiepiscopo diligenter examinata in epistola scripta ad clarissimum virum Henricum Valesium. Omittam quoque contentionem quæ vetustis temporibus fuit inter Arelatenſem Viennensèque Ecclesiæ propter ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis, nisi quatenus ea conjuncta erit cum causa vicariatus Romani, de quo unico, relictis ceteris quæſtionibus, tractare convenit in hoc libro.

III. Patroclus Arelatenſis urbis, in qua tum constituta erat sedes Præfecturæ Galliarum, antistes sub umbra istius dignitatis civilis, ac si Præfecturam sacerdotalis honor sequi deberet, aliquam prærogativam sibi Ecclesiæque suæ conciliare conatus est, quod non solum primum ubique locum obtineret inter Episcopos Gallicanos, sed etiam super eos efferreretur. Ea de causa Zozimi Romani Pontificis auctoritatem imploravit, eo colore quæſito, quod Trophimus Arelatenſis Episcopus in Galliis primus annuntiaſſet Christi fidem, ex cujus fonte totæ Gallia fidei rivulos acceperunt, adeoque æquum esse ut illius in ea cathedra successor præcipuum aliquod honoris auctoritatisque privilegium haberet in Ecclesia Gallicana. Prætendebat antiquitatem, qua etiam ritus quoquo modo induciti defenduntur, ut ait Tacitus; eamque confirmari postulans, sedi suæ vindicare studuit ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis & duarum Narbonensium. Zozimus, habita ratione temporum, annuendum censuit postulatis, datæque anno CDXVII. epistola ad univèrſos Episcopos per Gallias

Tom. II.

& Septem provincias constitutos, non solum ordinationes Episcoporum earum provinciarum concessit Patroclo, sed etiam statuit ut quicumque ex clero ad Romanam Ecclesiam aliòve accedere cogitaret, non aliter id faceret quàm cum epistola formata Episcopi Arelatenſis, cui etiam commisit judicium causarum quæ in provinciis illis emergerent, hoc tamen addito, ut de majoribus causis referret ad sedem apostolicam. Quod imitatum est ex mandatis quæ data fuerant Episcopo Theſſalonicense.

IV. Cum huic Zozimi epistolæ debeantur initia vicariæ dignitatis Episcoporum Arelatenſium, operæ pretium est eam diligenter & accuratè expendere. Incipiamus igitur ab epistolis formatis. Fortè acciderat per eas tempeſtates ut impostores quidam, qui se afferbant Episcopos sive Presbyteros esse aut omnino in ordine ecclesiastico constitutos, Romam profecti ex Galliis, titulo sibi in sanctitatis inscripto, in nomen venerationis irrepererint, & indebitam reverentiam promeriti fuerint, eo nimirum honore excepti ab Ecclesia Romana qui sanctissimi ordinis viris per ea tempora tribuebatur. Zozimus in posterum esse providendum ratus, ne deinceps istiusmodi homines ausu sacrilego in nomen venerationis irrepererent, mansura in ævum constitutione sancivit ne quis sub quolibet ecclesiastico gradu constitutus exiret è regionibus Gallicanis absque literis formatis Episcopi Arelatenſis, quibus iste significaret eum qui peregrè iret, in clero constitutum esse, tum etiam de sacerdotio ejus, si Episcopus esset, alioqui de loco ecclesiastico certiores faceret Episcopos earum partium ad quas ille proficisci cogitaret, ut condigna ei reverentia tribui ab illis posset. suscipiendum enim non esse si veniret absque formata Metropolitanæ Arelatenſis. Hæc sunt verba Zozimi, emendata ex fide vetustissimi codicis M S. Bibliothecæ Regiæ. Nam editiones in hoc loco sanæ non sunt, tamen eundem sensum referant. *Placuit apostolicæ sedi, inquit Zozimus, ut si quis ex qualibet Galliarum parte sub quolibet ecclesiastico gradu ad nos Romam venire contendit, vel aliò terrarum ire disponit, non aliter proficiscatur nisi Metropolitanæ Arelatenſis Episcopi formata acceperit, quibus sacerdotium suum vel locum ecclesiasticum, quem habet, scriptorum ejus adſtipulatione perdoceat. Quod ea gratia statuimus, quia plurimi Episcopos, Presbyteros, sive Ecclesiasticos simulantes, quia nullum documentum extat per quod valeant confutari, in nomen venerationis inrepunt, & indebitam reverentiam promerentur. Quisquis igitur, fratres carissimi, prætermiſſa prædicti formata, sive Episcopus, sive*

M

Vide inſt. lib. 8. cap. 17. §. 71.

De epistolis formatis vide Bernardinum Ferrarium in lib. 1. de antiq. ecclesiast. epist. gener. 20. cap. 5.

lib. 1. §. 171.

Tresbyter, sive Diaconus, aut deinceps inferiore gradu sit, ad nos venerit, sciat se omnino suscipi non posse.

V. Post impositam Gallicanis Episcopis necessitatem accipiendarum formatarum ab Episcopo Arelatensi, cui per consequentiam tribuebatur honor primi Galliarum Metropolitanani, descendit deinde Zozimus ad ordinationes Episcoporum provinciarum Viennensis ac duarum Narbonensium; quarum auctoritatem Metropolitanum Arelatensem tenere constituit secundum morem antiquum, irritum & inane decernens si quid contra tentaretur, & Episcopum etiam ordinatorem gradu suo deiciendum esse pronuntians. *Iussimus autem precipuam, inquit, sicuti semper habuit, Metropolitanus Episcopus Arelatensem civitatis in ordinandis sacerdotibus teneat auctoritatem; Viennensem, Narbonensem primam, & Narbonensem secundam provincias ad pontificium suum revocet. Quisquis vero posthac contra apostolicæ sedis statuta & precepta majorum, omisso Metropolitanæ Episcopo, in provinciis supradictis quemquam ordinare presumpserit, vel is qui ordinari se illicitè siverit, uterque sacerdotio se carere cognoscat.* Consuetudo antiqua cujus hoc loco meminit Zozimus, antiqua non erat, & ante annos tantum viginti cœperat in Concilio Taurinensi, non quidem omnium Episcoporum qui per tres illas provincias ordinandi forent consecrationem Arelatensi Episcopo tribuens, sed eorum tantum qui in civitatibus Arelatensi civitati vicinis constituendi essent, ut pater ex canone secundo illius Concilij. Verum Patroclus subsidium ab audacia mutuatus, Zozimo ista persuasit tanquam rem positam extra omnem controversiam. Vnde factum ut cum sequenti tempore Leo Magnus retractaret privilegia Arelatensis Ecclesiæ, non dubitaverit dicere nullum Arelatensem Episcoporum ante Patroclum habuisse jus ordinandum Episcoporum extra provinciam Viennensem, & hoc ipsum quod Patroclo temporaliter videbatur esse concessum, sententia postmodum meliore sublatum esse, nimirum à Bonifacio primo.

Leo I. epist. 89.

VI. Hic locus me admonet ut gravissimam difficultatem, quæ hætenus exercuit industriam hominum eruditorum, & cujus occasione captum consilium est ordinandi Episcopum Arelatensem vicibus apostolicæ sedis, in medium proferam, undenam videlicet auctoritatem Metropolitanæ Episcopi traxerit Episcopus Arelatensis adversus civilem Imperij dispositionem & canones Nicænos, qui constantem in ecclesiastico ordine disciplinam fixerunt, adjudicato provincia ecclesiastica primatu Ecclesiæ illi quæ con-

stituta erat in civitate cui jus metropolitanicum tributum erat in laterculo Imperij. Nam ante Concilium Nicænum Marinus Arelatensis, qui Concilio Arelatensi interfuit & primus inter Episcopos nominatur in epistola synodica ad Silvestrum, non vendicabat sedi suæ jus metropolitanicum, sed e contra dicitur esse Episcopus provinciarum Viennensis in veteri catalogo Episcoporum qui ad Arelatensem synodum convenerunt. Itaque per universum orbem, si Africam excipias, ea fuit constans regula priscis temporibus, illum debere esse Metropolitanum qui Episcopus erat in civili metropoli provinciarum. Africam excipiendam esse dixi; cujus Episcopi, præter Carthaginensem, hæc lege non tenebantur; quippe qui antiquiorem ordinatione Episcopum pro Primatu habebant, nulla habita ratione civilium metropoleon, ut patet ex Concilio Africanis & multis veterum scriptorum testimoniis; salvo jure Primatum Mauritanæ & Numidiæ, quibus in Concilio universali Africæ (ut Marca observavit) primus locus post Carthaginensem dabatur ob dignitatem & vetustatem provinciarum, quamvis essent Primatibus Byzaceno, Tripolitano, & Sitifensi posteriores quoad ordinationem. Sed Africi, licet Primatibus, id est, Episcopis ordinatione antiquioribus, primas sedes in Concilio generali tribuerent, nulli tamen Ecclesiæ speciali dignitatem primatus vindicabant posthabita metropoli civili, ut factum in Ecclesia Arelatensi; quæ in jus metropolitanicum invasit in provincia Viennensi adversus Viennensem provinciam Metropolitanam. Ita enim se habebat dispositio civilis, postquam Romanis Principibus placuit Narbonensem veterem dividere in tres provincias, in Narbonensem videlicet, Viennensem, & Alpes maritimas, ut Vienna vetus colonia metropolis esset provinciarum Viennensis, cui nomen dabat, & Arelas una esset earum urbium quæ Vienna contributa erant. id & quod & Ammianus Marcellinus & Notitia veteres ostendunt.

VII. Amplificata deinde civitatis Arelatensis gloria post Concilium illic habitum ævo Constantini Magni, ex cujus nomine dicta est Constantina, aucta etiam ob moram ejusdem Constantini & sequentium aliquot Imperatorum in ea urbe factam, præcipue Constantij filij Constantini, qui illic anno ccccliii. ob tricesimum imperij sui annum theatrales ludos & Circenses ambizioso apparatu edidit, ibidemque proximis Calendis Januariis septimum Consulatum inivit, & ex more ludos Circenses fecit. Ex ea urbis gloria factum ut veterum scriptorum monumentis valde celebrata sit, adeo ut Am-

Vide R. J. 11.
Ecc. in Notia
Farrandus 11.
274. 275.

Marca de S. J. 11.
Primat. 7. 11.
Not. ad Im.
119. 120.

Ann. 1111.
11. 11.
Vide R. J. 11.
Vide R. J. 11.
Farrandus 11.
274. 275.

Ann. Marcell.
lib. 17.

mianus Marcellinus eam vocet multarum urbium decus, & Gallulam Romam Aufonius in libro de urbibus. Translata verò illuc sede præfecturæ Galliarum à Valentiniano Imp. post eadem Maximi Tyranni, ut ego quidem arbitror, cumlata sunt in eam civitatem omnia civilis administrationis decora & ornamenta, urbsque ipsa facta metropoli Galliarum, ut colligi potest ex rescripto Honorij ad Agricolum P. P. Galliarum, ubi Arelatensis urbs dicitur esse metropolis Septem provinciarum. Solebant enim olim Principes (ut observatum est ab illustrissimo Archiepiscopo) dividere provincias pro suo arbitrio, & novas quoque metropoles condebant, quarum Episcopi simul evehebantur ad dignitatem Metropolitanorum. Itaque ex honore civili Arelatensis urbis descendisse puto honorem ecclesiasticum, tentante nimirum Episcopo urbis illius in se trahere ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis, quæ antea pleno jure pertinerant ad Viennensem Metropolitanum. Illum ista præsumpsisse non ita multo post eadem Maximi docet canon secundus Concilij Taurinensis habiti anno cccxcvii. in quo sic legitur: *Illud deinde inter Episcopos urbium Arelatensis & Viennensis, qui de primatus apud nos honore certabant, à sancta synodo definitum est, ut qui ex eis approbaverit suam civitatem esse metropolim, is totius provinciæ honorem primatus obtineat, & ipse juxta canonum præceptum ordinationum habeat potestatem. Certe ad pacis vinculum conservandum hoc consilio utiliore decretum est, ut si placet memoratarum urbium Episcopis, unaquæque de his viciniores sibi intra provinciam vindicet civitates, atque eas Ecclesias visitet quas oppidis suis vicinas magis esse constiterit; ita ut memores unanimitatis atque concordie, non alter alterum, longius sibi usurpando quod est alij proprius, inquietet.*

Ann. Constant. apud Simon. in Notis ad lib.

Vide sup. lib. 5. cap. 8.

Vide R. P. Gall. lib. 1. in Notis ad Primatum pag. 174.

Marci in lib. de Primat. P. 71. & in epistola ad Titum. Valeo. pag. 41.

VIII. Integrum canonem retuli, ut ostenderem tum Arelatem fuisse urbem metropolitanam. Frustra enim definirent patres hunc totius provinciæ honorem primatus habiturum qui approbaret suam civitatem esse metropolim, si nulla ex hoc capite controversia fuisset inter Viennensem Episcopum & Arelatensem, quæ nulla esse poterat, si Arelas non fuisset tum metropolis. Compertum habebant Viennam esse veterem provinciæ metropolim, adeoque ad illam secundum ecclesiasticas regulas pertinere ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis. Sed quia tum Arelas erat metropolis Galliarum in ordine civili, contendebatque haud dubie ob eam causam Episcopus Arelatensis transfisse ad suam Ecclesiam à Viennensi jura ordinationum, quòd Vienna tum contributa

Tom. II.

esset Arelatensi urbi, patres in synodo Taurinensi congregati in his angustiis constituti, obscuro & ambiguo dicendi genere interlocuti sunt eam civitatem frui debere honore primatus quæ doceret se esse provinciæ metropolim; dato interim ad fovendam concordiam Episcopis consilio, ut quisque viciniores sibi civitates ad suam curam revocaret. Ea sola via patebat exeundi ex his difficultatibus, qua & Viennensis Ecclesiæ jurius non derogarent in universum, & Arelatensi urbi, penes quam civilis tum administrationis fastigium erat, injuriosi non existerent, nève illius Episcopum exasperarent, si quid contra illum decernerent. Sciebant enim injurias ægrè tolerari, & ut ait Tacitus, proclivius esse injuriæ quàm beneficio vicem exsolvere; quia gratia oneri, ultio in quæstu habetur. Viennensem Episcopum minorem tum esse Arelatensi & imparè istum verò non depositurum memoriam acceptæ injuriæ, & si occasio daretur, ulturum adversis unumquemque Episcoporum, quos facile illi esset opprimere apud illustrissimam præfecturæ potestatem. in maximi porrò beneficij loco habiturum Viennensem quòd aliquas civitates retineret judicio synodi. Ea de causa provinciam diviserunt, cujus maxima pars concessa est Episcopo Arelatensi.

IX. Quoniam verò primum est ambitio nelabi, ei præsertim qui versatur inter summas potestates & apud illas in honore est, Arelatensis Episcopus, qui magna parte provinciæ depulerat Episcopum Viennensem, totam sibi subicere meditatus est, ac non solum illam, sed etiam duas Narbonenses, quæ in vicino erant. Sed quia prævidebat magnam ex hoc capite futuram esse contradictionem Metropolitanorum harum provinciarum, qui ægrè paterentur adimi sibi provincialium suorum ordinationes, Zozium Pontificem Romanum putavit in partes trahendum esse, ut ejus auctoritate hanc sibi potestatem vindicaret in illis provinciis. Itaque falsa suggestionem ad eum data significavit pati se contradictionem in ordinandis Episcopis harum provinciarum, præsertim à Proculo Massiliensi Episcopo & à Viennensi, qui in Concilio Taurinensi contenderant ad se pertinere consecrationes Episcoporum, hic quidem secundæ Narbonensis, iste verò provinciæ Viennensis; cum tamen Arelatensis Episcopus jam inde à Trophimo ordinationis seriem temporibus roboratam possederit, non solum in provincia Viennensi, sed etiam in utraque Narbonensi: quoniam Trophimus sacerdos quondam Arelatensi urbi ab apostolica sede transfusus ad illas regiones tanti nominis reverentiam primus exhibuit, & in aliis

Tacit. lib. 4. lib.

Marci in lib. de Primat. P. 71. & in epistola ad Titum. Valeo.

Zozim. epist. 7. 8.

M ij

Ann. Marcell. lib. 17. vide C. N. in lib. de Primat. pag. 41.

non immeritò ea quam acceperat auctoritate transfudit. Zozimus habita ratione petitionis Patrocli, quem summis potestatibus acceptissimum esse sciebat, & qui in metropoli Galliarum urbe constitutus erat Episcopus, confirmavit ei ordinationes per tres illas provincias juxta majorum canones; castigatisque Proculo & Simplicio, quòd non ferenda impudentia in Concilio Taurinensi contra statuta patrum & sancti Trophimi reverentiam postulassent creandorum in his provinciis sacerdotum potestatem sibi fieri, laudata antiquitate, cui decreta patrum, inquit, sanxere reverentiam, redire in ordinem suum intermissa præcepit, & Metropolitanum Arelatenfis civitatis Episcopum jam inde à Trophimo ordinationis seriem temporibus roboratam inviolabili in utraque Narbonensi & Viennensi auctoritate possidere. Tum data ad Hilarium Narbonensem Episcopum epistola de eodem argumento, antiquam consuetudinem (nam cuncta ad antiquitatem referebat) opponens canonibus, interdicit ei ordinationes Episcoporum primæ Narbonensis: quia satis constitit; inquit, Arelatenfis Ecclesie sacerdoti præsa id institutione concessum ut non solum in provincia Viennensi, sed etiam per duas Narbonenses, Episcopos faciat. Porrò, ut facilius esset istarum rerum executio, Patroclum existimavit ornandum esse auctoritate quadam extraordinaria, quæ reverentiam illi conciliaret etiam apud eos ipsos Episcopos qui magnitudini ejus repugnabant. Itaque præter necessitatem accipiendarum ab eo formatarum, ei vices suas committit per Gallias, jubens ut si quæ illic causa gravis emergerit, ad Patroclum referatur; ita tamen ut si causa major sit, ad apostolicæ sedis examen deducatur. Ad cuius (id est, Patrocli) notitiam, si quid illic negotiorum emergerit, referri censuimus, nisi magnitudo cause etiam nostrum requirat examen. quod intelligendum est secundum ea quæ supra dicta sunt cum de Thessalonicensi Episcopo ageremus. Scio Bonifacium & Leonem Romano Pontifices admisisse Episcopis Arelatenfis ordinationes Episcoporum duarum Narbonensium. Sed hæc non sunt instituti nostri. Illud tantum dicam, ex auctoritate quam Zozimus dedit Patroclo descendisse ut Valentinianus Imperator constituerit anno CDXXV. uti quidam Episcopi, nimirum Gallicani, qui nefarium Pelagiani & Celestiani dogmatis errorem sequebantur, per Patroclum sacrosanctæ legis antistitem convenirentur. Redeamus itaque nunc ad tractandam causam Vicariatus Arelatenfis.

Vide Properi
Chronicon, Honorio
I. X. & Theod.
V. Concil.

Zozim. epist. 5.

Valentiniani
Constitutio extat in
Appendice Cod.
Theod. Tit. vi. &
To. 1. Concil.
Gall. pag. 14.

CAPVT XXXI.

Synopsis.

I. Ad exemplum conventus civilis septem provinciarum, qui quotannis agebatur apud Arelatem, Hilarius Arelatenfis Episcopus destinavit celebrare Concilia eorum Episcoporum qui per eas provincias censebantur, quibus ipse presideret.

II. Ea de causa Concilium Regense coëgit in aliena provincia, cui & ipse presuit, & de causa ordinationis Metropolitanus Ebrudunensis cognovit tanquam primus provinciarum Gallicanarum Metropolitanus. Rursus instituitur comparatio inter Episcopum Thessalonicensem & Arelatensem.

III. In eo Concilio constitui procuravit Hilarius irritas fore ordinationes quæ citra auctoritatem Metropolitanus Arelatenfis peragerentur. Causa Armeniarum explicatur. Tum aperitur verus ac genuinus sensus canonum Concilij Regensis.

IV. Agitur deinceps de Concilio Arausicano, quod ab eodem Hilario celebratum est. Generale illud fuit, ut probatur multis argumentis.

V. Probabile quoque est Concilium Vasense fuisse generale. Explicatur primus canon ejusdem Concilij, in quo agitur de Episcopis ex provincia sua ad aliam accedentibus.

I. CONSTITUERAT Imperator Honorius anno CDXVIII. ad Agricolam Præfectum Galliarum scribens, ut quia propter privatas ac publicas necessitates de singulis civitatibus, non solum de provinciis singulis, Arelatem ad examen Præfecti vel honoratos confluere, vel miti legatos, aut possessorum utilitas aut publicarum ratio exigebat functionum, singulis annis constituto tempore in metropolitana, id est, in Arelatenfi urbe Concilium, id est, conventum publicum haberent Septem provinciarum, sub illustri præsentia præfecturæ, si id ratio publicæ dispositionis permitteret. Quoniam verò, ut observavit illustrissimus Archiepiscopus, dignitas quæ civitatibus competeat in ordine civili, facile communicabatur episcopatus earum urbium, inessit Episcopum Arelatensem ambitio sibi vindicandi titulum primi Metropolitanus Galliarum. Erat Hilario Arelatenfi Episcopo altissimus animus & gloriæ appetens. Itaque cum se in metropoli Galliarum urbe constitutum esse videret, in qua singulis annis decretum erat haberi Concilium Septem provinciarum, sciretque præterea sedi suæ in persona Patrocli commissas esse à Zozimo Papa vices apostolicæ sedis per Gallias & Septem provincias, intravit in animum ejus illa pulcherrima cogitatio, celebrandum quoque esse Concilium eorum Episcoporum qui per eas provincias constituti erant; non repugnaturus Episcopos, tamenetsi novæ tentarentur; & si ab-

Vide Hist. l. 1.
cap. 1. Epist.
4. ep. 11. 14.

**
*